

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 26 K, za pol leta 18 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse eto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znača poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje z petorostopne petit-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolnil se imovle frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenstvo je v Knaflovi ulicih št. 5, in sicer uredništvo in nadstropju, upravljenstvo pa v pritličju. — Upravljenstvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Avstrijska enakopravnost?

Pred enim mesecem menda so laški lokalni listi in pr. tržaški »Piccolo« zagnali krik proti rabi slovenskega jezika na goriškem c. kr. ženskem učiteljišču. Ker je to učiteljišče podrejeno c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Gorici, ki ima, ako hoče, lahko slovensko večino, smo mislili, da bo stvar urejena kakor se spodbidi; pa čujemo, da ni tako. Zatorej apelujemo na širšo slovensko javnost.

Pojasnjimo torej celo zadeto!

Goriško c. kr. žensko učiteljišče je urejeno za vzgojo slovenskih, hravatskih, laških in — nemških učiteljev. To je edino državno žensko učiteljišče na Primorskem, torej bi človek pričakoval, da vzgaja učiteljice le za one učne jezike, ki so deželni jeziki v deželi, torej za slovenski, hravatski in laški jezik; temu se more doseči na goriškem učiteljišču tudi usposobljenost za nemški učni jezik — to ve le slavna vrla; menda je ta odredba za hčerke sem privandranih Nemcev, da lahko doma študirajo.

Kako je mogoče v Gorici vzgajati hravatske učiteljice za Istro, je nam neumljivo. V Gorici ni menda niti enega otroka za hravsko vadnico, katere seveda ni. Hrvatice, ki študirajo na goriškem c. kr. ženskem učiteljišču, se uče s Slovenskami ter imajo pouk v hravščini kot neobvezen predmet.

Pomniti treba: Hrvatska deklika iz Istre, ki hoče postati učiteljica na hravtih šolah v Istri, se uči svoje materinščine t. j. svojega prihodnjega učnega jezika — v Gorici le kot neobveznega predmeta. Povrh tega sedanji učiteljice tega jezika niti Hrvat ni.

Pa navzlic temu, da to c. kr. učiteljišče v pri vrsti vzgaja hravtske, laške in slovenske učiteljice, navzlic vsemu temu je v deželi

tuja nemščina učni jezik za več predmetov na tem zavodu. Že v prvem tečaju se uče predmeti: nemščina, godba oziroma petje, risanje, telovadba, ženska ročna dela in lepopis z nemškim učnim jezikom. — V drugem tečaju, kjer začne pouk v strokovni vedi »vzgojeslovje«, se uči — razen prejšnjih — tudi ta predmet (takor v vseh nadaljnjih tečajih), ki je že sam ob sebi težaven za 16—17letne učenke, v težko razumljivi nemščini. — V tretjem tečaju je učni jezik kakor v drugem, torej nemški za predmete: vzgojeslovje, nemščina, godba oziroma petje, risanje, telovadba in ženska ročna dela. — V četrtem tečaju pa nastopi že večja ugodnost za privandrane Nemke; tu se uče ti predmeti z nemškim učnim jezikom: vzgojeslovje, nemščina, zemljepis, zgodovina, godba, risanje, telovadba, ženska ročna dela. Razen tega se uče neobvezni predmeti: slovenščina za Neslovenke in laščina za Slovenke in Hrvatice z nemškim učnim jezikom.

Smelo lahko trdimo, da takih azijskih razmer ne najdemo nikjer drugod v razsvitljeni Evropi; le mi avstrijski Slovanji, posebno pa Slovenci, imamo tako c. kr. učiteljišča. Labinje imajo na pr. na goriškem učiteljišču v nekaterih predmetih laški učni jezik tudi tam, kjer je za Slovenke nemški, na pr. lepopis, ženska ročna dela.

Pa povrnilmo se k našemu služaju. Kakor je iz gorenjega razvidno, se uči telovadba na c. kr. ženskem učiteljišču v Gorici z nemškim učnim jezikom, ter se od učitelja tega predmeta v razpisu službe niti ne zahteva znanja deželnih jezikov. Kdor pa le malo pozna današnji pouk v telovadbi, ta ve, da je ravno ta predmet jezikovno zelo težaven; treba je znati tehnična imena in povelja, ki so v vseh jezikih navadno kolikor mogote kratka in jedrnata. Jasno je torej kot beli dan, da se od učiteljice

ne more zahtevati, da bi sama ustvarila ta povelja in ta imena, nima zato ne poklic, ne sposobnosti, pa tudi sredstev — knjig gotovo ne. — Da pa ta povelja v ljudskih šolah po Primorskem, ki so hravtske, laške ali slovenske, ne morejo biti nemška ampak le hravtska, laška ali slovenska, kakor je pač šola, to je menda tudi jasno. Ne preostaja toraj drugega, nego da učitelj telovadba na goriškem c. kr. ženskem učiteljišču svojim učenkam poda ta strokovna imena in povelja ter jih v rabi istih praktično izuri.

To tudi naroča učni načrt, dasi se od strokovnega učitelja pri razpisu službe ne zahteva znanja deželnih jezikov primorskib. Kako se naj torej učni načrt zvrši, je nam neumljivo. Sedaj je sicer slučajno nameščen na c. kr. goriškem ženskem učiteljišču strokovni telovadni učitelj, ki zna poleg nemščine tudi slovenski in laški. Pa to je sedaj le slučaj, uradna službena zahteva to ni. Poleg slučajne jezikovne sposobnosti ima omenjeni strokovni učitelj pa tudi celiko pedagoške razsodnosti, da ve, kako more doseči smoter učnega načrta. On se namreč ne zadovolji s tem, da bi kandidatinje v tretjem in četrtjem tečaju imele le napisana strokovna telovadna imena in povelja, ali da bi jih znale prestavljati iz nemščine — po kateri morajo one same telovaditi — ampak on zahteva, da se kandidatinje v teh dveh tečajih tudi navadijo praktično poveljevati, t. j. da znajo svoj prihodnji učni jezik v istini rabiti v strokovnem pouku. To je menda pač tudi zahteva učnega načrta; le to odgovarja pedagoškim načelom in dejanskim potrebam. Ker se pa uči na goriškem c. kr. učiteljišču telovadba v združenih tečajih, t. j. skupno za Labinje in Slovenke v istih urah in v isti telovadnici, se seveda pripeti, da slišijo Labinje — ki pa tačas ne sodelujejo, ampak poslušajo in čakajo, da pride katera od njih na vrsto — slovenska povelja kakor Slovenke, ki poveljuje svojim slovenskim tovari-

šicem; pozneje seveda poveljuje kakor Labinja svojim rojakinjam laško in Slovenke čakajo.

Ker se pa pri telovadbi izvršuje tudi razne igre s petjem — Nemci jih imenujejo »Reigen« — se zgodi, da slišijo Labinje kako slovensko in Slovenke nasprotno kako laško pesem-koračico. In zdaj smo pri onem činu, ki je razvnel goriške novinarje, da so napadli liki sestrajanji televadnega učitelja c. kr. goriškega učiteljišča v svojih glasilih. Slovenkom je nekoga dne v telovadni uri poveljevala Slovenka in pri igri so zapele koračico »Mladi vojaki«. Za pametnega človeka je cela »aferska tako malenkostna, da bi o njej niti ne govoril — a pametnih ljudi je na Primorskem v gotovih krogih prav malo. — H. tro so pisali irendistični listi o narodnem žaljenju laških gojenk učiteljišča, o ruskem petju v telovadnici itd. — Učitelj-Slovenec — je baje molče prisostvoval temu početju.

Ko je ravnatelj goriškega c. kr. učiteljišča čital te neosnovane napade na sebi podrejenega telovadnega učitelja v laških listih, ni preiskoval, katera gojenka dotičnega tečaja sodeluje pri irendističnih listih goriških Lahov, ampak je v posameznih tečajih svečano proglašil, da se odsegaj ne bo več slovensko poveljevalo in pelo pri telovadbi!?

In s tem je bila ta zadeva za »officialne« kroge končana, za irendento pa tudi.

In učni načrt? Kaj se briga g. šolski svetnik za učni načrt, da je le irendenta zadovoljna z njim.

Mi pa priporočamo državnim poslancem, da poskrbe, da se učni načrt c. kr. goriškega učiteljišča izvršuje v vsakem oziru, če je to irendenti po volji ali ne. Ce pa gospod šolski svetnik Križnik nima toliko poguma, da bi se upal vršiti svojo nalogo, no, temu je pač najti pomoči.

Ali ni gospod deželni šolski nad-

zornik Matejčič o tej stvari ničesar izvedel? — ga.

Vojna na Dalnjem Vztoku.

Pred odločitvijo.

Po poročilih iz Mukdena dovaža železnica dan za dnevom velike mnogice vojaštvava v Mukden; po kratkem oddihu odkorakajo vsi ti voji brez odlaganja k fronti. General Kuropatkin se je od novega leta sem okreplil za najmanj 50.000 mož in bo njenova vojska brez dvoma še vedno številnejša, kakor japonska, akot tudi dospe vsa Nogijeva armada k Ojam. Že pred dobrimi štirinajstimi dnevi je nastalo na bojišču živahno gibanje; med predstržami so se vršili neprestani boji in kanonada na vzhodnem krilu je bila semtertja tako živahna, kakor da bi se bila že pričela velika bitka. Ko je pa zavladal znova ljut mrz, so vojne operacije za nekaj dne popolnoma prenehale. Sedaj pa je zopet opaziti ob celi fronti najživahnejše življenje. Z vso hitrostjo se na obeh straneh grade novi okopi in nasipi in se kopijojo nove volje jame. Obe armadi koncentrijeta vse svoje sile v bližini Putilovskega griča in ni dvoma, da se na tem mestu prične boj in se morda tudi končno odloči vsa bitka.

V soboto so na vzhodni fronti jeli grmeti topovi in v kratkem se je razvila najljutješa kanonada, ki je trajala pozno v noč. Čuje se, da so se sprednji voji že jeli razvijati, in da je prišlo že do ljutih sponadow med obema armadama. Kor, ki je na potu iz Vladivostoka, se sedaj nahaja vzhodno od Mukdena in ima nalogu, Kurokijevu armado prijeti za hrbtom. Čim se pojavi vladivostške čete na bojišču, bo to znamenje za rusko armado, da se prične splošna ofenziva. Kuropatkin bo skušal pri Putilovskem griču prodrijeti japonski center, general M. Ščenko s svojimi kozaškimi praporji pa ima nalogo, obiti japonsko levo krilo in Okujevo armado naskočiti od zadaj.

navedenem bojnom klicu l' art pour l' art.

Vzlic temu hočemo porabiti to priliko in povedati svoje mnenje še o nekaterih drugih stvareh, ki jih je Cankar direktno ali indirektno omenil.

Cankar pravi z nekim ponosom, da je slovenski umetnik. Umetnik je, to mu vsakdo priznavá, a drugo vprašanje je, če je slovenski umetnik. Naše mnenje je, da umetnik pa naj piše še tako krasen jezik, zato še ni slovenski umetnik. Treba je tudi, da je njegova duša slovenska, da so v njem koncentrirana in razvita narodova svojstva, da je nekak mikrocosmus svojega naroda in da zna tako pisati, da ves narod ž njim čuti in ž njim reče: tako je in nič drugače. Jurčič je v tehničnem oziru v primeri s Cankarjem gotovo samo diletant, ali Jurčič je bil vseskoz slovenski pisatelj, Cankar pa to ni.

Bolje kakor s teoretičnim raziskovanjem o elementih slovenske narodne umetnosti, se da ta misel ilustrirati s konkretnim slučajem. Poglejmo med Nemce. Tam vidišmo, da je narod neusmiljen sodnik, ki kaznuje s pozabljenjem tudi naj-

LISTEK.

Cankarjeva polemika.

(Dalje.)

L'art pour l'art — je znan bojni klic. Skoro sto let je že star, a še dandanes se prepričajo ljudje, je li v tem bojnem klicu precizirano stališče pravo ali ne. Tudi Cankar ni v svojem polemičnem predgovoru pravzaprav ničesar drugega povedal, kakor to, kar je občeteno v omenjenem bojnem klicu, da je namreč umetnost sama sebi namen. Umetnik nima nobene druge naloge, kakor da ustvari umotvor in pri tem se mu ni treba prav nič ozirati ne na »narod«, ne na moralu, niti na tiste naloge, ki jih naj po mislih nekaternikov izpolnjuje umetnost.

Sodimo, da s stališča stvarajočega umetnika temu ni dosti ugovarjati. Umetnik faktično nima druge dolžnosti, kakor da ustvari umotvor, in je gotovo le njegova prosta volja, če gleda še malo dalje in uvažuje efekte, ki bi jih moglo njegovo delo provzročiti med občinstvom.

Umetnik je lahko umetnost sama na sebi edini in izključni namen. Drugim ljudem pa ni treba, da bi tudi tako mislili in čisto gotovo ima vsakdo pravico se postaviti na stališče, da sploh nobena stvar na svetu ni sama sebi namen, marveč da služi vsaka stvar in tudi umetnost kakemu namenu, naj že bo ta namen zabava, razvedrilo, pouk ali karkoli.

Umetnost jedel splošne kulture, ki zoper ni sama sebi namen, marveč služi kot sredstvo, povzdržnosti človeštva. Smoter in cilj vsega kulturnega napredka je vendar ta, dobiti in ustvariti pripomočke, da doseže človeštvo čim večjo splošno sredo. Najvišja kultura je identična z največjo sredo človeštva. V tem oziru so edini vsi sociologi in vsi filozofi, ki so to svoje prepričanje že tolikrat pojasnjevali in utemeljevali, da bi bilo pač odveč, ko bi hoteli rekspitulirati, kar je itak znano vsakemu izobražencu.

Vsa kultura ima torej skozinsko praktičen namen in zato mora biti v realni zvezi z življenjem. To velja splošno o vsi kulturi, to velja specjalno tudi za umetnost. Umetniku samemu se na to ni treba ozirati, saj

ličujo nacionalizma, želeti, da bi se vdomačili nazori, kakršne zastopa Cankar in jih po svojih delih sugerira občinstvu. Gotovo ne! Strinjali se bodo ž njimi vsi Krapotkinovi čestilci, nikdar pa ne ljudje, ki stoje na stališču slovenskega nacionalizma. Kot nacionalisti obsojamо to, kar Cankarjeva dela sugerirajo ljudem, ker smatramo to kot slabο in kvarljivo ne samo za posameznika, nego tudi za tisto celoto, ki se imenuje slovenski narod.

Radi priznamo, da ima vsak pisatelj pravico do najpopolnejše svobode. Saj je svoboda prvi predpogoj vsakemu zdravemu razvoju in napredku tudi v umetnosti. Kaka le Heinze bi storila veliko več zla, kakor jo more storiti umetnik, če zlorablja svobodo. Ali pravice do slobodnega izražanja svojega prepričanja nima samo umetnik, to pravico imajo tudi drugi, in če kdo pove Cankarju svoje mnenje o njegovih delih, ni s tem še pljunil na njegovo suknjo.

S tem smo pravzaprav že pri kraju s Cankarjevim polemičnim predgovorom, z kaj krtka vsebina tega predgovora je precizirana v zgoraj

Rusko vzhodno krilo je izredno močno in tu imata tako konjenica pod poveljstvom generala Renen-kampa, kakor tudi pehota — vladivostski kor isto nalogu, to je obiti japonsko desno krilo. In v tem tiči ruski načrt. Ako se ta načrt posreči, bo strta vsa japonska vojna sila v Mandžuriji; Japonci se bodo morali umakniti, a ne proti Koreji, pot tja-kaj jim bo zastopilo v to svrhu na-menoma silno okrepljeno rusko vzhodno krilo, marveč proti polotoku Liaotong. Ako se Kuropatkinu po-sredi, izvesti ta načrt in potisniti Ja-ponec mesto v Korejo proti Liaotongu, bo vojne skoro konec. V slu-šaju pa, da tudi zmaga, a se Jap-oncem posreči, se umakniti proti Ko-reji, še lahko traja vojna nedogledni čas.

Brez dvoma se v najkrajšem času odloči, kdo bo zmagoval na bojišču ob reki Šaho. Ako se Kuropatkinov manever posreči, bo skoro zopet zavladal mir na Dalnjem Vztoku. Ako se pa ta načrt deloma izjavovi, študi se morda boj konča z rusko zmago, ne bo še skoro po-nehal doneti po prostrani Mandžu-riji vojna tromba.

Izpred Vladivostoka.

Iz Vladivostoka se brzojavlja preko Vašingtona, da so se v obližju pristanišča že opetovanjo pokazale japonske vojne ladje. Ker pa je luka deloma zamrzljena, se niso mogle približati na streljno daljavo. Tej ja-ponski eskadri poveljuje sedaj ad-miral Uriu. Oba vhoda v pristanišče sta zaprta z električnimi minami; križarke »Rosija«, »Gromobo« in »Bogatir« so že zdavnata popolnoma popravljene. Brodovje se je pomno-žilo za pet podmorskih čolnov in več novih torpedov, ki so bile poslane po železnici. Trdnjava, ki je bila že itak preje zelo močna, se je tekmo zadnjega leta silno utrdila in se pre-skrela z ogromnimi množinami pro-vianta in municije.

Skušnja s Port Arturjem je vojno upravo poučila, da treba začasa skrbeti za trdnjavo, ne šele takrat, ko je že nevarnost največja. Splošno se pričakuje, da Japonci navalijo na Vladivostok, čim bo morje prosto ledu. Do tega časa pa mora dospeti na Daljni Vztoček že tudi združeno baltiško brodovje, od katerega bo največ odvisno, da li se bo Vladivo-stok oblegel ali ne.

Vpliv najnovejših dogodkov v Petrogradu na vojne ope-racije.

Kakor se poroča iz Petrograda, so v vojaških krogih v silnih skrbeh, da bi nemiri, ki so se v nedeljo pri-čeli v Petrogradu, trajali dlje časa in bi se morda razširili na druga mesta in na deželo. Splošno vrla bojazen, da bi demonstrantje pre-trgali brzojavno zvezzo z bojiščem, ali morda celo zavirali vojaške trans-perte na Daljni Vztoček. To bi bilo lahko usodepolno za tek vojnih ope-racij, zlasti sedaj, ko stoji Kuropat-

vedje umetnike, da niso njegova dela meso na narodovega mesa. Vzemimo Lessinga. Njegovi estetični nnski so pozabljeni, njegov Nathan je simpa-tičen samo filosemitskim profesorjem, drugi ljudje pa se zanj ne zmenijo. Od vseh Lessingovih del je ostala samo Mina von Barnhelm. Za Wie-landa ali za Herderja se živ krasit več ne zmeni.

Uprav klasičen izgled pa je Goethe sam. Werther, Götz in Faust — to so knjige, ki jih vsak izobražen Nemec čita. I totako Goethejeve li-rične pesmi, Ifigenija in Tasso sta gotovo dovršena umotvora. Estetiki ju štejejo med najznamenitejše dela svetovne literature. A kdo jih čita? Kak dijak, kadar mora, sicer pa nihče Na milijone je Nemcov, ki poznajo Fausta, Wertherja in Goetza, ki se jim pa še ne sanja, da bi do konca preditali Ifigenijo ali Westöstlicher Divan. Schillerjeva dela pa poзна vsak Nemec in jih rad čita, tudi po večkrat. Sploh je bil Schiller vedno bolj priljubljen kakor Goethe, in sicer zategadelj, ker je bolj nemški umetnik kakor Goethe.

(Konec prih.)

kin pred odločitvijo in mora računati z vsakim polkom, ki ga je zahteval, da se mu pošlje.

Več visokih vojaških dostoja-nstvenikov je baje odločno za to, da se dado narodu najobsežnejše kon-cesije, samo da se prepreči katastrofa na bojišču.

Baltiško brodovje.

Iz Tokija se poroča: Japonska vlada je dobila zanesljivo poročilo, da je delo na vseh ladjah tretjega ruskega brodovja popolnoma končano in je večak dan pričakovati, da eska-dra odplove iz Libave. Zdržane eskadre baltiškega brodovja, katere poveljuje admiral Rždestvenski kot vrhovni zapovednik, in admirali Fel-kerzam, Petrovski in Nebogatov, do-spo torej na bojišče koncem meseca sušča.

Admiral Kamimura.

Po poročilih iz Tokija je admiral Kamimura včeraj odpotoval iz Šin-baši, da zopet prevzame poveljstvo svoje eskadre. Japonsko brodovje se energično pripravlja na sprejem bal-tiških eskader. Govori se, da odplove Kamimura s svojim ladjevjem na jug.

Ruski ujetniki.

List »Niščiš« v Tokiju pravi, da je dosedaj doseglo na Japo-nko izpred Port Arturja 300 ujetih ruskih častnikov in 17511 mož. Večina teh vojakov pa je bolnih in ranjenih, da se komaj drže pokonci.

Skoro dve tretjini ujetnikov bo-treba oddati v bolnice.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

Dunaj, 23. januarja. Parlamentarna komisija češkega in jugoslovan-skega kluba sta imeli včeraj popoldne skupno konferenco, v kateri se je sklenilo, da zavzameta obo kluba čakajoče stališče napram vlad. Tudi se je sklenilo, da se notranja taktika med obema kluboma še nadalje obdrži. S tem sta se obo kluba neposredno izrekla za konec obstrukcije.

Dunaj, 23. januarja. V sredo ne bo seje drž. zbor. Zato pa se vrši znova konferenca načelnikov klubov, katere se vdeležijo tudi načelniki radikalnih strank. Pregoritati se hoče ra-dikalne stranke, da bi umaknile svoje najnove predloge. Ako se tega ne doseže, se bo začelo v četrtekovi seji razpravljati o nujnih predlogih.

Mandat praške trg. zbornice.

Dunaj 23. januarja. Poročevalc »Narodnih Listov« in »Slovenskega Naroda«, cesarski svetnik Josip Pe-niček, kateremu se je nameraval ponu-diti državnozborski mandat v trgovski zbornici praški, izjavlja v olomuškem »Pozorju«, da sedaj še ne misli kan-didirati in da tudi ne sprejme ponu-nega mu mandata.

Trgovinska pogodba z Nem-čijo.

Dunaj, 23. januarja. Avstro-ogr-ski posredovalci so si prišli danes po-zadnja navodila na Dunaj ter se takoj zopet vrnili v Berolin. Vse je dognano tako daleč, da se trgovinska pogodba podpiše še ta teden.

Iz Srbije.

Belgrad, 23. januarja. Senzačna vest prihaja z Dunaja, da avstro-ogr-ska vrla oficialno grozi s strogimi trgovinsko-političnimi represalijami, ako bi si Srbija vzela posojilo v Nemčiji oziroma Franciji. Zaprla bi baje takoj mejo za srbske svinje in govedo.

Ministrska kriza na Franco-skem.

Pariz, 23. januarja. Finančni minister Rouvier je danes naznal predsedniku Loubetu, da prevzame sestavo novega ministritva. Izmed novih ministrov pripadajo Rouvier, Poincaré in Dupuy republikanski zvezni, Delcassé, Etienne in Thomson demokratični zvezni, Ruau in Guyot radikalni levici, Berteaux, Dubief in Bienvenu pa social. radikalni skupini.

Revolucija v Petrogradu.

Petrograd, 23. januarja. Uradno se opisujejo predpriprave za sedanje krvave dogodke očitao pristransko. V uradnem poročilu je povedano, da so

bila v začetku leta 1904 na prošjo nekaterih petrogradskih tovarniških de-lavcev potrjena pravila novoustanovljene delavske družbe. Družbi naj bi bil na-men, pospeševati duševne in verske in-terese delavcev ter jih odvračati od zločinske propagande. Za predsednika si je družba izvolila duhovnika kaz-nilnico Gapona. Kmalu pa se je družba začela baviti z razmerjem med delodajalcem in delavci. Ščuval je Gapon ter zahteval, naj se uredi delavni čas in določbe o odpustu delavcev. Vsa prigovarjanja niso nič zaledla, delavci so začeli ustavljalni delo. Delodajalcem so imeli posvetovanja ter so bili edini, da bi izpolnitve nekaterih zahtev pomenila popolni propad industrije. Glede drugih zahtev pa so se izrekli, da so voljni se pogajati z delavci posameznih tovarn ne pa s štrajkujočim odborom. Tega pa delavci niso hoteli. Agitaciji delav-ske družbe pa se je kmalu pridružila agitacija revolucioniskih (?) krogov. Ga-pon je sestavil prošjo na carja, v kateri so bile razen zahtev za delavce tudi predzrne (?) zahteve političnega značaja. Nadalje prizna poročilo, da je vojaštvo v nedeljo na petih krajih stre-ljalo na delavce, ker so delavci naravnost naskočili vojaštvo. Na Vasiljevskem ostrovu so delavci izropali (?) orožarno ter odnesli na 100 sabelj, ki pa so jom jih pozneje policaji zopet odvzeli. Iz oken hiš se je metalo na vojake kamenje ter se streljalo (?). Zvečer so delavci izropali pet trgovin.

Petrograd, 23. januarja. Mesto izgleda kakor veliko vojno tabo-rišče. Na trgih in ulicah taborijo vo-jaki ter gorijo grmade. Bolnišnice so prenapolnjene. Vrhovno poveljstvo nad četami ima veliki knez Vladimir. Parola je, nikomur prizanesti in pri vsakem zbiranju takoj streljati. Imoviti krogi beže iz mesta, ker slutijo splošno revolucijo.

Petrograd, 23. januarja. Boj pred zimsko palačo je trajal ravno eno uro. Ob 2. popoldne je vojaštvo izstre-lilo prvo salvo, in ob 3. so se razjar-jene množice začele umikati. Med stre-ljanjem je igrala vojaška godba veselje koračnice. Koliko žrtev je tukaj padlo, se najbrže nikoli ne zve. Odvažali so polne sani mrtvih in ranjenih, med njimi mnogo žensk in otrok.

Petrograd, 23. januarja. V spo-padu pri Trojickem mostu je padlo 30 delavcev. Pri Aleksandrovem vrtu je vojaštvo izstrelilo dve salvi, ki sta zabaveli neštevilno mrtvih in ranjenih. Tukaj je množica priredila procesijo s cerkvenimi banderi in ikonami.

Petrograd, 23. januarja. Pri spopadu pri Trojickem mostu je padlo 30 delavcev. Pri Aleksandrovem vrtu je vojaštvo izstrelilo dve salvi, ki sta zabaveli neštevilno mrtvih in ranjenih. Tukaj je množica priredila procesijo s cerkvenimi banderi in ikonami.

Petrograd, 23. januarja. Grozo-viti prizori so bili pri Aleksandrovem vrtu. Tukaj se je množica oklenila ograje ter se ni hotela umakniti, sicer pa se je veda mirno. Kozaki so se najprej zagnali v množico z nagajkami; ker pa niso mogli ljudi razgutati, uvr-stili so se v fronto ter začeli divje stre-ljati v prve vrste množice, kjer so bili večinoma dijaki. Slišalo se je med streli prokljinjanje in zdihanje, sneg je bil daleč naokoli poškropjen s človeško krvjo. Dijaki pa se niso umaknili prej, dokler niso pobrali in spravili v sani svojih mrtvih in ranjenih tovarišev. Na nekih sanch sta sedela dva ranjena dijaka ter držala pokonci svojega mrt-vega tovariša, ki je napravil z odprtimi ustmi, steklenimi očmi in prestreljeno glavo grozovit vtis. Množice se je po-lastila divja maščevalnost.

Berlin, 23. januarja. Na več kot tridesetih krajih mesta so bili kr-vavi spopadi, in povsod je bilo na sto-tine mrtvih in težko ranjenih. V bolnišnicah ni bilo kmalu več prostora. Težko ranjene so položili v zasilne šotorne na dvorišču, kjer je ponoči vsled ran, še več pa vsled mraza umrlo nad 500 ranjencev. Pokopali jih bodo ob vojaški asistenci v skupne grobove. Pri tej priliki se je zopet batil krvavih spopadov. Raburjenje v mestu je velikansko. Vsa državna poslopja so strogo zastru-žena, ker se boje napadov z bombami. Sploh je celo mesto zasedeno z vojaštvom. V predmestjih pa vrla po-polna anarhija. Policija se niti ne upa braniti, da bi štrajkujoči ne naska-

kovali tovarni in podjetij, kjer se še dela. Delavci prihajo v trumah iz zunanjih ruskih mest. Za prihode dni je napovedan splošni štrajk v Moskvi, Kijevu in Libavi.

London, 23. januarja. 2000 mrtvih in 5000 ranjenih je veljal po skusu, izročiti carju peticijo petrograd-skega ljudstva. Govori se, da so se delavci pri naskoku na neko tovarno polastili 100 zabojev dijamita, zato je treba prihodnje dni biti pripravljenim na velike napade.

London, 23. januarja. Petrograd-ska policija sama priznava, da je po-brala okoli 4000 mrtvih in ranjenih. V istini pa cenijo očividci, da je mrtvih in ranjenih 10.000 do 20.000 (?) oseb.

Petrograd, 23. jan. Oblastva nočjo ničesar izpovedati o mrtvih in ranjenih. Bolnišnice so po vojaštvu za-sedene, da niti najblžji sorodniki ne smejijo k ranjencem. Pri policiji vedo, da je mrtvih 2200, ranjenih pa 7600 oseb.

Petrograd, 23. jan. General Wasilkov, general Saharov in mestni predsednik Fuller so dobili za časa puntov nekako diktaturo. Izdali so oklic na meščanstvo, kjer pravijo, da je vojaštvo postopalo v slu-žbi carja (?) in vere (?), ki so jo žalili ob boga zavrnjeni duhovniki.

Petrograd, 23. jan. Odkar je proglašeno obsegno stanje z naglo sodbo, je vsa oblast nad Petrogradom v rokah velikega kneza Vladimirja, o katerem je znano, da je vedno naj-rajši čital o francoski revoluciji in o sredstvih, kako se je dušila. Baje hoče svojo teorijo sedaj poskusiti v praksi nad obupanimi delavci.

Petrograd, 23. jan. Car je baje iz Carskega sela odšel kar ponoči v Ladižino. Potrjena ta vest še ni. Vsa gledališča so na nedoločen čas zaprta. Uredniki petrogradskih listov so odpo-slali cenzuri centralne uprave sklep, da je obstoj periodičnega časopisa mogoč le tedaj, ako sme poročati o vseh do-dogodkih družabnega življenja. Zato se časopisje ne more ravnati po cenzurnih predpisih.

Pariz, 23. jan. Iz Petrograda se poroča o napadu na velikega kneza Sergija, ki je pravi provzročitelj včerajšnjih krvavih bojev in ki je tudi pregoril carja, da ni sprejel delavske deputacije.

Petrograd, 23. jan. Delavci so se dares polastili neke za-loge za strelivo. Na južozapadni strani mesta so napravili bankade ter na-meravajo začeti izdelovati bombe. Stiri bombe so že vrgli med vojne.

Petrograd, 23. jan. Danes po-poldne so delavci in dijaki popolnoma zasedli Nevski prospekt. Vsi so obo-roženi z revolverji, palicami itd.

Petrograd, 23. jan. Ob dveh popoldne so se zopet izstrelile salvene delavce.

Petrograd, 23. jan. Delavci imajo mnogo bomb. 50.000 delavcev stoji zbranih, da udarijo proti sre-dišču mesta. Njihova parola je: Reformno delo se nadaljuje. Vojna se uadaljuje!

Petrograd, 23. jan. Delavci hočejo nocoj obnoviti boje. Predvsem hočejo razdreti mestni vodovod, da za-žegejo mesto. Zaradi tega so vse trgovine s petrolejem zaprte ter jih stražijo vojaki. Državno banko so zaprli, ker so se bali, da bo delavci naskočijo. Toplomer kaže 17° pod ničlo.

Dunaj, 23. jan. Razširja se vest, da Petrograd gori. Cenzura se je moral zelo poštriti, ker ni danes skoraj nič direktnih poročil iz Petrograda. Tudi v Lvov in Krakov ni bilo brzojavk, niti zasebnih pi-sem.

Petrograd, 23. jan. Delavci so se polastili vojne zaloge v Putilovih fužinah. Tudi denarja imajo baje do-volj. Generala Vasilkov in Sto-panova sta izjavila: In če bilo treba žrtvovati še 50.000 ljudi, mir so mora narediti.

Petrograd, 23. jan. Tudi sponi-poklici se pridružijo štrajku. Od-vetniki in zdravniki, ki so baje skle-nili, da ne izvršujejo več svoje prakse, dokler se ne izpolnijo ljudske želje. Izdala se je parola: »Vsakega častnika s polnom pobiti!«

Petrograd, 23. jan. Dočim je minul današnji dan razmeroma mirno, se je proti večeru položaj prevrgel. Po ulicah je tema. Promet tramvajev je ustavljen. Po Nevskem prospektu se valjo nepre-gledne množice. Povsod so vojaški od-deki. Z raznih strani se slišijo salve pušek. Baje je ob periferiji nastal boj med 30.000 demonstranti in močnim vojaškim oddelkom. Ob 7. uri zvečer so bili na Nevskem prospektu še resni spopadi.

<h2

nih zaslug za Kranjsko deželo in te mu zagotavljajo prijazen spomin.

— „Pravnik“ je imel sinoči svoj občni zbor. Poročilo objavimo jutri.

— **Akademija.** V soboto dne 21. t. m. in v nedeljo dne 22. t. m. je predaval dr. Dragotin Lončar o nastanku delavskega vprašanja v Trbovljah in v Zagorju ob Savi.

— **Občni zbor „Splošnega slovenskega ženskega društva“** se je vrnil včeraj ob 5 uri popoldan ob prav lepi udeležbi. Društvena predsednica, vzornodelavna in agilna gospa Franja d. r. Tavčarjev je pozdravila v vnetih besebah zbrane društvenice ter je izrazil veselje, da se število članic množi in da uvidevajo vsaj nekatere naše ženske, da so namere društva zares resne, pozitivne. Obžalovalo je pa, da se ogibljejo društva preprostejši ženski sloji, dasi jim je odbor opetovanjo prožil roke in bi jih sprejel z veseljem v svojo sredo. Gospa predsednica je izrekla končno zahvalo in priznanje društveni blagajničarki, tajnici in knjižničarki, ki so vse marljivo ter z vnetom delovale za društvo. Iz odborovega letnega poročila, ki ga je predstala tajnica gospa M. Govékarjeva, posnemamo, da napredno splošno žensko društvo velja svoji veliki važnosti ne nabaja niti pri naših damah, niti pri gospodih ter tudi ne pri naših dežarnih zavodih toljega zanimanja in podpore, kakor ga to s kulturnega, socialnega in političnega stališča prekoristno društvo zasužuje. V prvi vrsti pa je odbor primoran konstituirati, da je naše ženstvo, zlasti pa velika večina mlajšega in najmlajšega naraščaja takoimenovane slovenske inteligence za društvo popolnoma mrtva. Že štiri leta deluje »Splošno slovensko žensko društvo« s pomočjo svoje prelepse, gares bogate knjižnice, z javnimi predavanji in predavanji v društvu ter z raznimi naučnimi tečaji za prosveto slovenskega ženstva. Človek bi mislil, da je ni ženske v Ljubljani, ki ni članica društva in da je ni ženske, ki bi se ne zavzela z vsem za »Splošno slovensko žensko društvo« ter mu ne izkušala dobiti novih prijateljev in novih članic. Toda društvo ima le nekaj nad 200 članic in članov. To je za slovensko metropolo pač beraško številce! Kadar vsako leto, je priedelo žensko društvo tudi letos več javnih predavanj, ki se je kazalo zanja splošno zanimanje. Javnih predavanj je bilo to društveno leto 5, in sicer so predaval: gospod vseučiliščni profesor dr. Vinko pl. Šerel: »Jezikovna razmotrovjanja«, gospod dr. Karol Triller: »Pravica do dela«, potem zopet g. vseučiliščni profesor dr. V. pl. Šerel: »Ženska v Sveti Indiji« ter dr. vektor dr. g. profesor dr. V. Kocur: »O domu in šoli. Bodi izredna vsem gg. predavateljem najiskrenejša zahvala in najtoplejše priznanje! Razen tega je priejalo društvo sestanke ob nedeljah popoldan s predavanji društveno. Predaval je predsednica gospa Franja d. r. Tavčarjeva o vzgoji otrok in društvena tajnica gospa Minka Govékarjeva. »Kaj in kako naj čitamo«. Društvo je imelo tekom tega leta 6 odborovih sej, ki so se jih gospod v hospice odbornice precej pridno udeleževal. Društvo je priedelo v preteklem društvenem letu tudi trgovski tečaj za knjigodrštvo, ki se ga je udeležilo 10 članic. Trajal je kurz od 18. novembra 1903 do 22. marca 1904. Poučeval je g. Anton Kuder, sodni avokant, po dve uram na teden. Društvo je naročeno na »Sovana«, »Slovensko knjižnico«, »Svetovno knjižnico«, »Slovensko knjižnico«, na »Načr Zapisk«, na »Omladino«, »Aus fremden Zungen«, na žensko revijo »Frauen Ruudschau« ter dobiva brezplačno od »Narodne tiskarnice Ljubljanske Zone«, od gd. R. Vasičeve revijo »Neues Frauenleben« ter od uredništva »Zvonček«... Društvo je kupilo letos za 478 K knjig. Poleg tega so mu darovali t-kom leta: Gosp d. Vatroslav Holz nad 100 knjig in zvezkov leposlovne vsebine, gospa Pavlinka Resmanova veliko število slovenskih knjig, nekaj nemških pesniških del ter več letnikov »Bizer«; dalje gospa Marija pl. Trnkoczyjeva, g. dr. Josip Starčev, gospa notar Plantanova, gospa nadinžener Žužkova, gd. Jel. Lozarjeva, gospa Zofka Jelovškova in g. A. Kuder. Vsem plemenitim daroviteljem in darovateljem bodi izrečena praviskrena zahvala! Naj bi našli še mnogo posnemalcev! — »Splošno slovensko žensko društvo« je član »Avstrijskem mednarodne ženske zvezze«, ki neuromorno in vsestransko deluje za napredek in pravice ženstva neglede na narodnost. Ta ogromna in močna zveza ima svoj sedež na Du-

naju; pripada ji 38 različnih ženskih društev. Odbor slovenskega ženskega društva dopisuje stalno s predsednico zveze, z znano žensko prvoberljivo in pisateljico gospo Mariano Hainischhevo. Od 8—10. junija pr. l. je imela svetovna ženska zveza, ki obsega nad 7 milijonov članic, impozantni kongres v Berolinu. Tudi naše društvo je bilo vabljeno k temu kongresu, a se ga, žal, ni udeležilo. Novembra meseca pr. l. se je pridružilo tudi »Splošno slovensko žensko društvo« avstrijski ženski zvezi, ki je protestirala proti novi nižjeavstrijski šolski noveli, ki prikrajuje občutno učiteljice v njih pravico. Učiteljice imajo iste študije, iste učnosti — včasih še večje — saj po udajejo poleg vseh drugih predmetov še ženska ročna dela — nimajo pa istih pravic! Plačane so slabše, kakor njih moški kolegi, dasi delata učiteljice in učiteljice isto. Poleg tega pa prepoveduje dotična nazadnjaška šolska novela učiteljicam omožiti se, kar je nasilstvo, ker pr krajkuje določene pravice in omejuje osebno svobodo. Vse to pa je delo dunajskogrškega krščanskega socialnega župana dr. Luegerja! Ia proti temu nasilstvu je protestiralo vse napredno svetovno ženstvo, — no, vkljub temu je bila pred kratkim ta šolska novela potrjena! Vse napredno ženstvo je protestiralo, a — čujte in strmit! — nekatere naših pobožnjaških in ubogih učiteljic pa so nekje stavile predlog, naj bi se ugovarjalo, da so nastavljene na Slovenskem tudi nekatere omožene učiteljice! (To so pa gotovo le kake stare device! Opomba stavca.) Torej za kar se drugod potrezo, to pri nas — pobijajo... Velika hvala, da more društvo uspešno delovati, gre gosp. župan Ivan u Hribarju, ki je dal došle še vedno brezplačno na razpolago dvorano v »Mestnem domu« v svetu društvenih predavanj. Poleg tega se je izrekla zahvala tudi Ljubljanski čitalnici, ki je prepustila enkrat društvu brezplačno svojo malo dvorano. Iskrena hvala pa »Kreditni banki«, ki je darovala društvo za knjižnico 50 K, ter g. prof. R. Perušku, ki je požrtvovalno pomagal pri nujno potrebnih ureditvah društvene knjižnice. Gorko priznanje se je izreklo tudi listoma »Slovenski Narod« in »Laibacher Zeitung«, ki sta ljubezljivo priobdelala poročila o društvenih predavanjih in prireditvah. Iz poročila blagajščice, gd. A. Kadivčeve povzemamo, da se je pomnožilo letično društveno leto društva za 36 članic, enega podpornega člana in eno ustanovnico. Mških podpornih članov je samo 15! Društvo je imelo to leto 927 K 44 h dohodkov in 898 K 80 h stroškov, torej prebitka 28 K 64 h. Tekom svojega štiriletnega obstoja je izdalo društvo za svojo knjižnico 1329 K 73 h. Društvena knjižnica obsegata 1825 knjig in zvezkov. Zastopane so vse vrste slovstva. Njivejše mesto zavzema se veda lepo-lojive, v katerem so zastopani v prvi vrsti slovanski avtorji, klasični in moderni; vendar pa ima knjižnica tudi precejšnje število popularno znanstvenih del. — Potem sta stavili nekatere predloge gospa A. Ulrichova glede reda v knjižnici ter gospa Marija Zupančičeva glede pridobitve onih del, ki so došle prezirale slovensko žensko društvo. V odboru so bile voljene z vzklikom sledede gosoe in gospice: gospa Franja d. r. Tavčarjeva, predsednica; gospa Berta d. r. Trillerjeva, podpredsednica; gospa Minka Govékarjeva, tajnica; gd. Josipina Kajzel, njenja namestnica; gd. Ant. Kadivčeva, blagajničarica; gospa Jos. Vidmarjeva, njenja namestnica; gospa Marica prof. Peruščka, knjižničarka; gospa Fanja prof. Orožnova, njenja namestnica; in odbornice: gospa Margareta prof. Zupančičeva, gospa Mar. nadinžener Paulinova, gd. Josipina Podkrajškova in gospa Ana Ulrichova. Razredišče: gospa Hedvika ravnatelj Šubičeva, gospa Mar. profesor Pintarjeva in gospa C. e. c. prof. Korunova. Preglednici računov: gospa Minka Jebadičova in gospa Josipina Čudnova. Nato je gospa predsednica zaključila ta četrta občni zbor.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** je lansko leto korporativno pristalo »Podpornemu za vodo za vdove in sirote zvezu avstrijskih društev«. Vsled tega se je s sklepom občnega zabora z dne 21. decembra 1904 društvenino zvišala za 2 K. — Omenjeni podporni zavod, ki ga redno subvenciona vlada, je prevažna institucija, ki se osira na neugodne pridobitnike razmere zdravnikov in nameravajo podprtih njih vdove in sirote. Aktovano so kranjski zdravniki leta 1904. plačali le 146 K vstopnine in društvenine, odkazali se je za Kranjsko delč 226

kron 8 vinjarjev, ki pa bi se v službu potrebe še povišal. Ker pa za to leto ni kvaliificiranih prisilcev, se je omenjena vsota plodonosno naložila.

— **Planinski pleš.** V kratkem se vresniči že, kar je pripravil odbor Slov. plan. pleša za uspešno vprizitev II. svojega pleša z dne 1. februarja. Ta pleš bo pravzaprav ponovitev osega prelepega pleša, ki ga je priredilo društvo s toli srečnim uspehom, da je ostal pleš v nepozabnem spominu kot karnevalsko slavlje posebne vrednosti. Vsem takratnim udeležencem je pač še v spominu glasno in prisrčno veselje, ob katerem se je vsa družba razvredila za vzorni araužma veselice, ki je bila prava ljudska veselica. Tako budi tudi letos, in ni dvoma, da doseže veselica isti sijaj, kot njena predvica. To pot prestavi oprema dvorane udeležence v Trigavsko pogorje, Triglavski ledenički in njega sosedne vrhove je naslikal za dve glavni steni Sokolske dvorane gledališči mojster g. Louis Waldstein po načrtu g. Henrika Ulricha, ostale partije dvorane se pa opremi s skalovjem, katero oživi svež planinsko zelenje in tudi ponosno planinsko živalstvo. Odbor si prizadeva, da preskrbi vse, kar pomore zunanjji opravi do najmogočnejšega učinka, s katerim hoče zadovoljiti vsakogar. Kot društvo, kateremu je preskrbeti turistu tudi na planinah udobnost, postreže isto v varnih zavetjih in kočah gostoljubuo ob prijaznosti mnogočtevilnega damskega komiteja, o katerem naj sporoči prihodnjih naš list več podrobnosti. Osim, kateri so posebno razvajeni in ki ljubijo prijazni kotiček miru, v katerem bi mogli uživati družabno veselje nemoteno od vriskanja v plešu razjarjene mladine, podajemo uzadovoljivo novico, da uredi plesni odbor tudi kegljišče. Nar. doma kot planinsko zavetišče, v katerem se utabori filiala damskega komiteja, da postreže tu z izbranimi vini in jedili. Druga filiala si pa izbere galerijske prostore v torišču svojega ljubezničnega delovanja, med tem ko bo v dvorani pod galerijami glavni tabor, ker bo pač ravno tu največ semajnskega vrenja.

— **Deželna vinska klet v Ljubljani.** Pri jutrišnji javni vinski poskušnji v tukajšnji dež. vinski kleti, bodo razstavljena naslednja dolenska in vipsavska vina: Na desni od vhoda: Sodček št. 1. rdeče vino (F. Štamcar — Krško); št. 2. in 3. belo vino (F. Namorž — Jesenice — Dol); št. 4. traminen in tičino (V. Pfeifer — Krško); št. 5. rizling (J. Pfeifer — Leskovec); št. 6. rdeče vino (J. Pelko — Krško); št. 7. belo vino (A. Utin — Klevevž); št. 8. rdeče vino (F. Namorž — Jesenice); št. 9. rdeče vino (J. Lenčič); št. 10. rdeče vino (F. Gunčar — Čretež); št. 11. rdeče in št. 12. belo vino (J. Lenčič — Leskovec); št. 13. rdeče vino (F. Uršič — Kostanjevica). Na sredini: Sodček št. 1. rdeče vino (F. Namorž — Jesenice); št. 14. pinola, zelen (K. Matjer — Lože); št. 15. zelen l. 1903. (F. Kaudič — Št. Vid); št. 16. belo vino (J. Schwicker — Vipava); št. 17. pinola in št. 18. rebula (A. Hrovatin — Vipava); št. 19. rizling (F. Dolenc — Vipava); št. 20. beli burgundec (J. Schwicker — Vipava); št. 21. beli burgundec in št. 22. rizling (Al. Ferjančič — Slap); št. 23. karmenet (J. Schwicker — Vipava); št. 24. rdeče vino (F. Pfeifer — Krško); št. 25. rdeče vino l. 1902 (F. Namorž — Jesenice). Na levem strani: Sodček št. 26. črna tičina (prof. R. Margheri — Otoče — Novo mesto); št. 27. pikolit l. 1887. v steklenicah (Avg. Žgur — Goče). Klet se otvorí jutri, v sredo, ob 6. zvečer ter se zapre točno ob devetih. Gospode gospodinje in vino zlasti v Krškem in noveškem okraju že precej razprodala, vsled česar bo cena dolenskega vina spomladis značno poskučila. Mnogo dobrega in cenega vina je pa še dobiti na Vipavskem in Belokrajini.

— **Farska bisaga ni nikdar polna.** Iz Planine se nam piše: Pretečeni teden je umrla čuvaju na progi Logatec. Planina tašča, po imenu Šebenik. Žena, rojena Logačanka, si je želela biti pokopana na logaškem pokopališču. Vsled tega so prosili sorodniki planinskega župnika J. Ribarja, da dovoli, da se sme rajno pokopati v Logatcu, kajti čuvalnica, kjer je umrla ta žena, je ravno v sredini med postajami Logatec-Panina. Župnik se je branil in branil, da ne dovoli, da se jo pokopuje v Logatcu. No, sleduič je rekel: Plačajte štolo, pa jo pokopajte v Logatcu. In res! Ko je imel župnik v žepu 10 kron — pa je bilo konec besedi. Cvenk, to je mož, posebno pri železnicarjih.

— **Na o. kr. rudnički šoli v Idriji** se je pred kratkim ženski Grazredni oddelki odločili od skupnega vodstva te šole ter se je začasno vodstvo poverilo prvi učiteljici gd. Mariji Kavčič. S tem se je odpomoglo enemu izmed velikih nedostatkov na o. kr. rudniški ljudski šoli. Veseli nas, da se je za mesto voditeljice izbrala predvsem po svoji vestnosti in marljivosti znano gospico, ki je porok, da bo samostojni ženski oddelki krepko napredovali, skrbeti pa bo gotovo tudi znala, da se ženski oddelki osamosvoji izpod klerikalnega vpliva, pod koga se rudoška šola čedalje bolj postavlja.

— **Trgovski sotrudniki na Jesenicih in na Savi** priredili je željo, da se poskusi z novimi spravnimi konferenci rešiti ta problem ter zagotovljati, da bo vladu napram vsem načinom nepristranska in da bo varovala njih opravljene interese. Za slučaj, da bi spravne konference ne imele uspeha, si pridržuje vladu svobodo, skleniti, kar se ji zdi potrebno. Ta pasus je na nemške stranke napravil neugoden vtip. Gautsch je končno obljubil veste in objektivno upravo in zmerno vporabo vladnih pravic ter potem razpravljal o nalogah parlementa. Češki socijalci Choc je predlagal, naj se o vladni izjavi otvoriti debata. Ta predlog je bil odklonjen, na kar je bila seja zaključena.

— **Zlata poroka.** V soboto, dne 21. t. m. je praznoval starosta graških Slovencev gospod Franc Hršovec svojo zlato poroko v skromnem krogu 8 preskrbljenih otrok, 16 vnučkov in 1 pravnukinja. Vrlemu rodujbu kličemo prav od srca: Na mnoga leta!

— **Zupanska kriza v Gradišču** je rešena ker je bil včeraj zopet izvoljen skoraj enoglasno za župana dr. Graf, ki je bil nedavno izvoljen za I. podžupana.

— **Obč. volitve v Pulju** so izvršene in so za hrvatsko stranko neugodno izpadle. Hrvati so dobili 641 glasov, socijalisti 768, Lahi pa 1342 glasov.

— **Naši vojaki pri volitvah na Ogrskem.** Kranjski pešpolk št. 17 je odrinil danes iz Celovca za sestenco k ogrskim državnozborskim volitvam, ki se pričnejo v četrtek.

— **Vse je prišlo prav.** Včeraj je bila artovana neka Marija Galečeva, rojena leta 1886 v Zagradskem Vrhu, ker jo je bila kramarca Marija Medičeva zasodičila, da je po štanti kradla. Njej sami je bila ukradla suknena črevlje, Ivani Pravnikovi zavitek kuvert, g. Mariji Bondevi denarnico, Belli Weissu predpasnik in končao se je spomnila, da bodo treba delati za grehe pokoro in je na ta račun ukradla Jakobu Punčuhu tudi molitvenik. Vseh tativ so jo izdali črevlji, kateri so se ji kazali izpod zimske grnčarice.

— **Pa mu jo je le odpeljal.** Sinoči so se v neki gočini na Radegdeka očiti še ob 3 uri zutraj vrtli, kar se je dalo. Neki svečarski pomočnik je imel pri sebi zelo lepo dekle, po katerem je hrenpel njen prijatelj F. P., da bi se bila zavrtla pri valčku, kar pa pomočnik ni dovolil. Pa, je to tako razčačilo, da je ubrisal svečarja po nosu, kateremu se je vsled tega vlija kri. Med tem, ko si je svečarski pomočnik brisa nos, sta si pa P. in punca namežniknila in izginila iz gostilne v temno noč.

— **Prezgodzeno veselje.** V nedeljo zvčar je Podrževje pekovski vajence J. Žef Ogrinc nekoliko pola pač. Ko mu je zmanjšalo denarja, je šel k nekemu gostilničarju, kateremu daje njegov mojster kruh, ter mu je reklo, da ga je mojster poslal, da mu najda gostilničar za prinešeni kruh 6 K, kar se je tudi zgodilo. To je pa Ogrincu tako razveselilo, da se ga je močno navleklo in je po Poljanskem cesti tako vriskal, da ga je moral stražnik zaradi kaljenja nočnega miru aretovali, za kar je bil sev policijsko kaznovan. Pa je pa čudno pogledal, ko se mu je povедalo, da bode moraliti še pred sodiščem, kajti njegov mojster je mnenja, da za prinešeni kruh sme le on »slumpati«, ni kakor pa se tudi njegov vajenec.

— **Aretovan** je bil sinoči J. Schöber, rodom iz Gerhaka pri Črmošnjicah, ker se je hotel izseliti v Ameriko pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti. Policija ga je prijela na brzjavno obvestilo tamošnjega orodništva.

— **Ogenj.** Na Krakovskem napisu št. 10 se je včasih včeraj zjutraj tram pod str. 10. Oddelek ognjegascov je ogenj hitro pogasil. Kode je okoli 300 K.

— **Ujet se je.** K tozadnji naši notici nas prosi rodbina Logarjeva, ki je poprej tudi stanovala v Šiški, a sedaj stanuje v Kolizeju, in katere oče Ivan Logar je vpokojen strojvodja drž. železnice, oba sinova Fran in Ivan pa sta istotno učlubena pri državni železnici,

Talanda cejlonski čaj.

Velefina znamka.

3826 - 13

Mlad trgov. pomočnik

izurjen v manufakturni, špecerijski, že
ležniški in stekleni trgovini, želi svojo
sedanj slubo s 1. marcem premeniti.

Naslov pove upravnštvo „Slov.
Naroda“ 278-1

poročila.

Ijanska
nka" v Ljubljani.
borje 23. januarja 1905.

Soliden mladenič

dobro izurjen v vseh pisarniških opravilih in v mnogih drugih strokah, z
dobrimi spričevali, išče primerne službe.

Več pove upr. „Sl. Nar.“ 218-4

Išče se za večjo gostilno v
Ljubljani

gostilničar

ki ima gostilniško koncesijo na svoje
ime. — Več se poizve v pivovarni G.
Auerjevih dedičev v Ljubljani, Wol-
fove ulice št. 12. 279-1

V hiši „Narodne tiskarne“
v Knafovih ulicah št. 5

se odda za 1. februar ali 1. maj 1905

lepo stanovanje

v III nadstropju, obstoječe iz 3 sob,
kuhine, shrambe, poselske sobe, kleti
in podstrelja. 284-1

Več v upravnštvo „Slov. Nar.“

Vsak dan sveže pustne krofe

priporoča slaščarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21.

Filijske:

Glavni trg št. 6 78-8

Sv. Petra cesta št. 27.

NOVO!

Ivan Cankar: GOSPA JUDIT.

To najnovejše delo Cankarjevo
bo gotovo zanimalo tem bolj, ker
nekako že v povesti sami, še bolj pa
v predgovoru Cankar reagira na znano
kritiko o svojem delu „Hiša Marije
Pomorčnice“ in bran svoje umetniško
stališče. Izraza Prešernove „Nove pi-
sarie“ ni bila poznejše več napisana
nobena boljša in ostrejša satira. Da
se je pokazal Cankar iznova tudi
mojstra v slogu in jeziku, ni treba
pondarjati. Knjiga je izšla v elegantni
opremi, z izvrsto risbo na naslovnem
listu. 283-10

Cena: broš. 2 K; po pošti 2 K 10 V;
eleg. vez. 3 K 20 V; po pošti 3 K 30 V.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani

Prešernove ulice št. 3.

Agenti za knjige in slike, kolporterji itd.

lahko dosežajo velik postranski zaslugek s
prodajanjem umetniško izvršenih razglednic
Vprašanje na trgovsko z logo ROBERT
v Buda-Pestl, Hauptpostfach No. 77.

V Cerknici v Medenovi hiši
se odda

mesarija.

Več se izve pri Ivan Modicu v
Novi vasi pri Rakeku. 280-1

Hiša se proda

pod tako ugodnimi pogoji. Obstoji iz
dvih stanovanj in vrta. Polovica vrta
je za sočivje, druga povonica je zasa-
jena z žalutnim sadnim drejem. Po-
sebno primerna je hiša za kakega
penzionista.

Naslov se izve v upravn. „Slov.
Naroda“. 288-3

2 klučarska učenca

sprejme takoj 273-1

Franc Kmetič
klučarski mojster v Spodnji Šiški.

Stenografinja

ki je že skoro 3 leta delovala v od-
vetniški pisarni, išče službe. Gre tudi
na deželo.

Po udbe pod „Stenografinja“ na
upravnštvo „Slov. Naroda“. 210-3

Učenec

iz dobre hiše, ki je dovršil vsaj 4raz-
redno ljudsko šolo in ima veselje do
trgovine, se sprejme v trgovino z me-
šanim blagom. 227-4

Ponudbe sprejema tvrdka Janko
Popović v Cerknici pri Rakeku.

Zaloge imata:

J. BUZZOLINI
delikatesna trgovina

in
R. KIRBISCH
slaščicina
v Ljubljani.

POZORI

V začetku meseca februarja se preseli dobro znana trgovina

M. ŽARGI

skupno do meseca maja

v Židovske ulice

zato se bodo prodajalo pričenši z današnjim dnem do preselite po iz-
datno znižani ceni. Nikdo naj ne zamudi te ugodne prilike.

Z odličnim spoštovanjem

276-1

M. ŽARGI

Sv. Petra cesta štev. 8.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljavien od dne 1. oktobra 1904. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči osobni
vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee,
Solnograd, čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m
zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb,
Francovske vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m dopoldne osobni vlak
v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See
Inomost, Bregenc, Curih, Ženeva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m dopoldne
osobni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-
Reiffing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovske vare, Karlove vare, Prago
(direkti voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osobni
vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst Monakovo direktni voz I. in II.
razreda). — PROGA IN NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj
Novo mesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. ur 8 m zvečer
Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 21
m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd
Linc, Steyr, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.). —
Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak v Trbiž. — Ob 11. uri 10 m dopoldne osobni vlak v Do-
nja čez Amstetten, Lipsko, Prago (direktni voz I. in II. razreda), Francovske vare, Karlove vare
Heb, Marijine vare, Plzen, Budejvice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Ženeva, Curih, Bregenc
Inomost, Zell ob Jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4. ur
44 m popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubno, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovo, Ino-
mosta, Franzensfesta, Pontable, čez Selzthal in Inomost, Solnograda čez Klein-Reiffing, iz Steyra
Linc, Budejvice, Plzna, Mar. varov, Heba, Francovske vare, Prague in Lipskoga. — PROGA IZ
NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in
Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. ur 38 m
zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. IZ KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. ur
28 m zjutraj, ob 2. ur 5 m popoldne, ob 7. ur 10 m zvečer. — Ob 10. ur 45 m ponoči
samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAM-
NIKA. Mešani vlaki: Ob 6. ur 49 m zjutraj, ob 10. ur 59 m dopoldne, ob 6. ur 10 m zvečer
Ob 9. ur 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — Čas prihoda in odhoda
je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

dr. Adolf Schaffer

vitez reda železne krone III. vrste, deželni posla-
nec, član c. kr. deželnega šolskega in deželnega
železniškega sveta i. t. d.

dne 24. januarja 1905, ob 3. uri zjutraj v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti
na Dunajski cesti št. 16, na pokopališče pri Sv. Krištofu.

LJUBLJANA, dne 24. januarja 1905. 285

Josip pl. Schaffer-Oevermark, c. kr. polkovnik v p.,
naznanja v lastnem in v imenu svoje sestre Pavline pl. Garibaldi roj. Schaffer, svojega svaka Antonia viteza Garibaldi, c. kr. županega
nadležnika v p., svojih nečakov Evgena viteza Garibaldi, c. kr. županega
nadležnika v p., svojih nečakinj Payle Riedel roj. pl. Garibaldi
in Betty pl. Penecke r.j. pl. Garibaldi, globoke žalosti potri
vest o smrti iskreno ljubljenega brata, oz. svaka in strica, pre-
blagorodnega gospoda

dr. Adolf Schaffer

vitez reda železne krone III. razr., dež. poslanca, dež. odbornika v
vojvodini Kranjski itd. itd.,

ki je po kratkem trpljenju in po prejemu sv. zakramentov
za umirajoče danes ob 3. zjutraj umrl v 66. letu svoje dobe.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 26. januarja ob
4. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 16.

Sv. zadružne maše se bodo služile v farni cerkvi Marijinega
Oznanjenja v Ljubljani, v petek 27. januarja ob 10. uri dopoldne.

V Ljubljani, 24. januarja 1905. 286

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fondi: 29,217.694-46 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 78,324.623-17 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vsekozi slovensko - narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, česar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.

Skode cenuje takoj in najkulantnejše.

Uživa najboljši sloves, koder posluje

5-10

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne

podpore v narodne in občinkoristne

namene.

hvala.

bor se v imenu celega
zabavljaju pre blago-
vagotno poravnjanje
o prikri izplačila ded-
rušenjem članu gospo-
dušku 500 kron.
274
ljubui duši gosp. Šker
Lahka mu bodi zemlja!
a društva „Ljubljana“

Jos. Strnad
t. č tajnik.

poročila.

Ijanska
nka" v Ljubljani.
borje 23. januarja 1905.

Denar Blago

100-15 100-35

100-10 100-30

100-20 100-40